

EUSKERAREKIN EUSKALDUNEN ATSEGIN-LELOAK ZORTZIKOAN

«GIPUZKOA'KO DANTZAK» IZENDATUTAKO LIBURUEN AMAYAN

Bukaera nai diot
eman obra oni,
bai eta onoreak
kantuz euskerari:
ikusi ditu onek
zenbait egun gorri;
bañan garaitpendurik
chit dago gaur ongi.

Gure euskera maite
jakintsu, ezta,
ayenatu nai zuten
arrotzak guztia:
iguñ badute ere
bera ikustea,
urteak joan arren
chit dago gaztea.

Erdaldun mingain latzak
orain zenbait urte,
euskera gazteterik
ez baizuten uste:
alegiña aundiak
chit egin dituzte,
galduko dutelako:
bañan ezin dute.

Bere seme prestuak
ongi apaindurik,
agertu da euskera
aitz zuloetatik:
sasoikoa dago ta
pizkorra oraindik:
ez da izkuntza bat au
berdintzen debanik.

Gozoa dalarik da
guzizko zintzoa;
izkera guzietan
lendabizikoa:
beraren egille zan
gure Jaungoikoa,
argatik da euskera
ain gain-gañekoa.

Nagusi eta buru
dala egiazki,
egin izan diote
isukarik aski:
erabilli ere bai,
etsayak chit gaizki:
bañan orain guziak
azpian daukazki.

Euskeraren etzayak
dirade argiro,
Mayans'ekin Llorente
eta Osorio:
asmatu arren zenbait
gezur ta sesio,
ayen esker gaiztoan
gañera da igo

Beste anitzek ere
charkeria asko,
esan izan dituzte
euskerarentzako:
batzuetan inki ta
besteetan mako,
izuturik chokoan
egondu dalako.

Mayans eta Armesto
gorputz bat egiñik,
ari ziran euskera
puskatu eziñik:
jo-ezak andik eta
jo-ezak emendik;
moldatu bai zituen
aita Larramendi'k.

Uste etzuten gauza
zitzaizen gertatu,
etzekiten lanean
ziralako sartu:
asi baziran eta
bai ayei damutu,
astiñ aldia charrak
etzituzten artu.

Maitaro naiko zuten
euskera ikusi
baldin bear bezela
balute ikasi:
ezagutzen ez ta
mendekatzen asi,
nola nai zuten bada
baza irabazi?

Ondoren agertu zan
On Joakin Trajia,
naspillatu nayean
euskera garbia:
aotan artzen zuela
naparren erria;
ustez etzuelako
izen berekia.

Guztiz gauza aunditzat
Trajia'k esanak,
desegindu zituen
Astarloa jaunak:
ain ziraden traketsak
eta chit baldanak,
ezagutu ditzake
eroa ez danak.

Astarloa'ren obrak
dira agiriko:
alakorikan ifion
ez ta nerekiko:
mingain latz arro zenbait
asto tzar lapiko,
isilduko dituzte
sekula betiko.

Mundu guzi guzia
jakiñean bego,
biziko da euskera
oraiñ eta gero:
beraren aundizkatzen
gogaltsu ta bero,
izkribatzen ari da
aspaldian Erro (1).

Atera ditu onek
bi obra berriak,
esaten dituela
beretan egiak:
ayek irakurtean
etsayen erdiak,
ezur utz egin ditu
sabel arrabiak.

Chori buru puztu bat
egiñik chit aundi,
etsai irten zitzaion
gure euskerari:
apez janzian zuen
izena estali,
aditu bai zituen
berek eta bi.

Luma lodi zatar bat
zorroturik gaizki,
asi zan itzkribatzen
arroturik lazki:
euskera isiltzeko
asmoetan naski,
erronkak botatzea
eztordea aski.

(1) Erro'ko Juan Bautista, Andoain'dar jakintsuaren lenbiziko liburuaren izena da «Alfabeto de la lengua primitiva de España».

Kakoa ortik eta
emendik makoa,
esaten zuen zala
Montuengakoa:
uste bazuen ere
zala goapoa,
astin bat artu zuen
ja zer nolakoa!

Naiz joan batera ta
naiz joan bestera,
non-nai aurkituzten da
argiro euskera:
eman bear diogu
zor zayon eskerra,
bestela gu beraren
semeak ez gera.

Euskera piztea da
erdaldunen miña,
ez dakit nondik duten
orrelako griña:
mundu guzian dago
sustrayak egiña,
itzegin oi zalako
bera chit antziña.

JUAN IGNACIO DE IZTUETA

